

**דרישות הגילוי המפורטות
בנדבך 3 של באזל
ומידע נוסף על סיכונים
ליום 30 בספטמבר 2017**

לאומי קארד

תוכן עניינים

5.....	תחולת הגילוי ומטרתו.....
6.....	מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון.....
7.....	הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי.....
8.....	מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי.....
14.....	דוח תזרים של ההון הפיקוחי.....
15.....	הלימות ההון.....
16.....	יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון.....
20.....	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף.....
20.....	מתכונת הגילוי על יחס המינוף.....
21.....	ניהול הסיכונים בלאומי קארד.....

שיוך הנושאים בגילוי על פי מקור הדרישה

עמוד	מקור הדרישה	נושא
6	נדבך 3	מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון
7	נדבך 3	הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי
8	נדבך 3	מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי
14	EDTF	דוח תזרים של ההון הפיקוחי
16	נדבך 3	פירוט נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם
17	EDTF	פילוח נכסי הסיכון
17	EDTF	דוח תזרים נכסי הסיכון
20	נדבך 3	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
20	נדבך 3	מתכונת הגילוי על יחס המינוף
30	נדבך 3	סך חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
30	נדבך 3	התפלגות החשיפות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי
31	נדבך 3	התפלגות חשיפות האשראי לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון
32	נדבך 3	סיכוני האשראי לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון

תחולת הגילוי ומטרת

דרישות הגילוי בדבר "דרישות גילוי נוספות בקשר לחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" חלות על לאומי קארד בע"מ מתוקף היותה חברת כרטיסי אשראי ותאגיד עזר בנקאי.

פרסום זה של הדוח המפורט על הסיכונים מהווה מידע משלים לדוח הכספי של לאומי קארד בע"מ. הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות לציבור של החברה להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של החברה.

המידע שנכלל בדוח זה כולל:

דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועידת באזל (דרישות נדבך 3).

דרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי ועדה ליציבות פיננסית (FSB) באמצעות צוות משימה (EDTF).

דרישות הגילוי מכוח הדרישות הנוספות הינן בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו.

במטרה לסמן את מקור הגילויים השונים, בדוח זה נכללות טבלאות הגילוי השונות תוך ציון מקור הגילוי כ-"EDTF" וכ-"נדבך 3" בהתאמה.

ביום 28 באפריל 2015, פורסם חוזר ע"י המפקח על הבנקים בנושא "עדכון מבנה הדוח לציבור של תאגיד בנקאי ושל חברות כרטיסי אשראי", אשר משנה את המבנה של הדוחות הכספיים לציבור של תאגידים בנקאיים וכן קובע דרישות גילוי נוספות בקשר לחשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם, זאת החל מהדוחות הכספיים השנתיים המסתיימים ביום 31 בדצמבר 2015 ואילך. מטרת השינויים הינה שיפור איכות הדיווח לציבור על ידי הפיכת המידע בדוח לציבור לשימושי ונגיש יותר לקורא הדוח, הגברת האחידות במערכת הבנקאית באופן הצגת הדוחות לציבור וגיבוש מתכונת לדוח השנתי לציבור שתהיה מבוססת על פרקטיקות הצגה של בנקים מובילים באירופה ובארה"ב. אחד השינויים המרכזיים הינו פרסום דוח על הסיכונים באתר האינטרנט שיכלול מידע כמותי מפורט ומידע איכותי על סקירת הסיכונים ואופן ניהולם. דוח זה נועד לספק מידע בדבר חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם.

הדוח נערך בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו בהוראות המפקח.

לגבי נתונים כמותיים שנכללו במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3, לרבות מידע על תגמול, יוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.

מידע רלוונטי נוסף ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

תומר אלקובי
סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

רון פאינרו
מנהל כללי

ירון בלוך
יו"ר הדירקטוריון

מבנה רכיבי ההון הפיקוחי לצורך חישוב יחס ההון (במיליוני ₪)

31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017
26	26	26
355	355	355
1,381	1,345	1,454
33	33	33
-	-	-
1,795	1,759	1,868
104	100	126
104	100	126
1,899	1,859	1,994

הון עצמי רובד 1:

הון מניות
 פרמיה
 עודפים
 קרנות הון אחרות
 סכומים שהופחתו מהון עצמי רובד 1, לרבות
 מוניטין ונכסים לא מוחשיים אחרים ומיסים
 נדחים
 סך הכל הון עצמי רובד 1

הון רובד 2:

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני
 השפעת המס המתייחס
 סך הכל הון רובד 2
 סך הכל בסיס ההון לצורך הלימות ההון

מתן גילוי על המאזן לפי בסיס האיחוד הפיקוחי

המאזן החשבונאי המאוחד של החברה זהה למאזן הפיקוחי המאוחד שלה.

הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי (מיליוני ₪)

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי מאוחד ליום 31 בדצמבר 2016	מאזן פיקוחי מאוחד ליום 30 בספטמבר 2016	מאזן פיקוחי מאוחד ליום 30 בספטמבר 2017	
	140	203	180	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	12,314	12,712	13,747	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	(92)	(87)	(113)	הפרשה להפסדי אשראי*
4	(90)	(86)	(110)	*מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	(2)	(1)	(3)	*מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	12,222	12,625	13,634	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
	3	3	4	השקעות בחברות כלולות
	3	3	4	*מזה: השקעת בחברות כלולות אחרות
	174	176	172	בניינים וציוד
	79	82	86	נכסים אחרים*
	45	44	54	*מזה: נכסי מס נדחה**
5	45	44	54	**מזה: נכסי מס נדחה אחרים המיוחסים להפרשי עיתוי
	12,618	13,089	14,076	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
	3,707	3,651	4,854	אשראי מתאגידים
	6,960	7,545	7,188	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	156	134	166	התחייבויות אחרות*
6	14	14	16	*מזה: הפרשה קבוצתית בגין הפסדי אשראי חוץ מאזני
	10,823	11,330	12,208	סך כל ההתחייבויות
	1,795	1,759	1,868	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי*
1	26	26	26	*מזה: הון מניות רגילות
3	1,381	1,345	1,454	*מזה: עודפים
2	388	388	388	*מזה: קרנות הון ופרמיה
	1,795	1,759	1,868	סך כל ההון
	12,618	13,089	14,076	סך כל ההתחייבויות וההון

מיפוי הרכיבים שהוצגו לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪	
					הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1+2	-	414	414	414	1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	-	1,381	1,345	1,454	2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
	-	-	-	-	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
	-	-	-	-	4 מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	-	-	5 מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט)
	-	1,795	1,759	1,868	6 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
					הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
	-	-	-	-	7 התאמות/הפרשות רזרבות יציבותיות בגין הערכות שווי
	-	-	-	-	8 מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלוונטי
	-	-	-	-	9 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
	-	-	-	-	10 מיסים נדחים לקבל שמימוש מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
	-	-	-	-	11 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
	-	-	-	-	12 פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
	-	-	-	-	13 גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח
	-	-	-	-	14 רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל ההתאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
	-	-	-	-	15 עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יפוך לפגום או יגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	-	16 השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪	
	-	-	-	-	17 החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	18 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	19 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	20 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	-	-	21 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
	-	-	-	-	22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
	-	-	-	-	23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
	-	-	-	-	26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	א26 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	ב26 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
	-	-	-	-	ג26 מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
	-	-	-	-	התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III
	-	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪	
	-	-	-	-	27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	-	-	-	-	28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	-	1,795	1,759	1,868	29 הון עצמי רובד 1
					הון רובד 1 נוסף: מכשירים
	-	-	-	-	30 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	-	-	31 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	-	32 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	-	33 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	-	-	34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'
	-	-	-	-	35 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	36 הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
					הון רובד 1 נוסף: ניכויים
	-	-	-	-	37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	-	38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
	-	-	-	-	39 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	40 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	41 מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	41 מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיף 41.א.
	-	-	-	-	ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪	
	-	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	42 ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	-	-	-	-	43 סך כל הניכויים להון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	44 הון רובד 1 נוסף
	-	1,795	1,759	1,868	45 הון רובד 1
					הון רובד 2: מכשירים ופרשות
	-	-	-	-	46 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
	-	-	-	-	47 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
	-	-	-	-	48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	-	-	-	-	49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
4+6	-	104	100	126	50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
	-	104	100	126	51 הון רובד 2 לפני ניכויים
					הון רובד 2: ניכויים
	-	-	-	-	52 השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	-	53 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	55 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	56 ניכויים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪		
	-	-	-	-	מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים	א56
	-	-	-	-	מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2	ב56
	-	-	-	-	התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	
	-	-	-	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי	
	-	-	-	-	סך כל הניכויים להון רובד 2	57
	-	104	100	126	הון רובד 2	58
	-	1,899	1,859	1,994	סך ההון	59
	-	-	-	-	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	
	-	10,673	10,735	11,921	סך נכסי סיכון משוקללים	60
					יחסי הון וכריות לשימור הון	
		16.8%	16.4%	15.7%	הון עצמי רובד 1	61
		16.8%	16.4%	15.7%	הון רובד 1	62
		17.8%	17.3%	16.7%	ההון הכולל	63
		-	-	-	לא רלבנטי	64
		-	-	-	לא רלבנטי	65
		-	-	-	לא רלבנטי	66
		-	-	-	לא רלבנטי	67
		-	-	-	לא רלבנטי	68
					דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים	
		8%	8%	8%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	69
		8%	8%	8%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	70
		11.5%	11.5%	11.5%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים	71
					סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)	

הפניות מנספח 2	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	ליום 31 בדצמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2016 במיליוני ₪	ליום 30 בספטמבר 2017 במיליוני ₪		
	-	-	-	-	72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	-	-	73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
	-	-	-	-	74	זכויות שירות למשכנתאות (בניכוי מיסים נדחים לשלם)
5	-	45	44	54	75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה
4+6	-	104	100	126	76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
	-	111	112	126	77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
	-	-	-	-	78	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
	-	-	-	-	79	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים
						מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר
	-	-	-	-	80	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות מעבר בהוראה 299)
	-	-	-	-	81	סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
	-	-	-	-	82	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
	-	-	-	-	83	סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
	-	-	-	-	84	סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר (בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299)
	-	-	-	-	85	סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

דוח תזרים של ההון הפיקוחי

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (מיליוני ₪)			
סה"כ הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	
1,937	118	1,819	יתרה ליום 30 ביוני 2017
-	-	-	דיבידנד ששולם
57	8	49	תנועה לתקופה
1,994	126	1,868	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (מיליוני ₪)			
סה"כ הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	
1,801	95	1,706	יתרה ליום 30 ביוני 2016
-	-	-	דיבידנד ששולם
58	5	53	תנועה לתקופה
1,859	100	1,759	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (מיליוני ₪)			
סה"כ הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	
1,899	104	1,795	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(50)	-	(50)	דיבידנד ששולם
145	22	123	תנועה לתקופה
1,994	126	1,868	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2016 (מיליוני ₪)			
סה"כ הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	
1,753	92	1,661	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(50)	-	(50)	דיבידנד ששולם
156	8	148	תנועה לתקופה
1,859	100	1,759	יתרה ליום 30 בספטמבר 2016
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016 (מיליוני ₪)			
סה"כ הון כולל	הון רובד 2	הון עצמי רובד 1	
1,753	92	1,661	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
(50)	-	(50)	דיבידנד ששולם
196	12	184	תנועה לתקופה
1,899	104	1,795	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016

הלימות ההון

באזל - נדבך ראשון

בנדבך מפורטות גישות לאופן חישוב דרישות ההון המזערי בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכון תפעולי. החברה מיישמת את הגישה הסטנדרטית.

באזל - נדבך שני

לאומי קארד מיישמת כנדרש את דרישות הנדבך השני וההנחיות המשלימות הכוללות את התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון.

במסגרת הנדבך השני בוחנת החברה אחת לשנה את נחיצותם של כריות הון נוספות, מעבר להון הנדרש בנדבך הראשון ואת היקף ההון הנדרש בעבור כל סיכוני החברה. בנוסף, נבחנים תרחישי קיצון ונקבע היקף ההון הנדרש במקרה של התממשותם. היקף ההון הנדרש לתמיכה בסיכונים של לאומי קארד נקבע באמצעות סכימה של ההון הדרוש לתמיכה בסיכוני הנדבך הראשון על פי הקצאת ההון הפיקוחית, בתוספת כרית הון מתאימה עבור כל אחד מהסיכונים שאינם נכללים בנדבך הראשון וזוהו כמהותיים במסגרת תהליכי הזיהוי והמיפוי.

ההון הנדרש לתמיכה בסיכון חושב גם בהתייחס לתכנית העבודה של החברה ולהתממשות תרחישי קיצון כדי להבטיח את יכולת העמידה בדרישות הרגולטוריות לעמידת ההון גם לאחר ספיגת הפסדים מהותיים.

לצורך כך בחנה החברה את יחס הלימות ההון גם בהתממש התרחיש הקיצוני ביותר ותחת הדרישה הרגולטורית כי יחס הלימות ההון המזערי לא ירד מ- 9% כנדרש בבאזל.

באזל - נדבך שלישי

הנדבך השלישי, עוסק במשמעת שוק וכולל דרישות גילוי בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים ושל חברות כרטיסי אשראי. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות לציבור להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום המלצות ועדת באזל, בנושא ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

הנחיות בנק ישראל לאימוץ הוראות באזל III דורשות מהתאגידים הבנקאיים בישראל לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 12.5% ויחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול (כגון: בנק לאומי), שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017.

ביום 1 במאי 2016 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בנושא "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב". ההוראה מגדירה הקלות ביחס לדרישות ההון על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. על אף האמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ- 8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ- 11.5%. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, במכתבו לבנק לאומי מחודש פברואר 2011, חברות הבנות של בנק לאומי, לרבות החברה, נדרשות לאמץ בשלב זה, יעדי הלימות הון שיהיו לכל הפחות בגובה יעדיה של החברה האם. החברה עומדת בהנחיה זו.

על פי החלטת הדירקטוריון מחודש פברואר 2016, נקבע כי יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לא יפחת משיעור של 10.5%, הגבוה מהדרישה הרגולטורית.

יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון (*)

פירוט נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם (מיליוני ₪):

30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	סוגי חשיפות
נכסי סיכון	דרישות ההון	נכסי סיכון	דרישות ההון	נכסי סיכון	דרישות ההון	סיכונים אשראי - גישה סטנדרטית
2,620	301	2,704	311	2,591	298	של תאגידים בנקאיים
771	89	641	74	576	66	של תאגידים
5,893	678	4,935	568	5,033	579	קמעונאיות ליחידים
490	56	410	47	408	47	של עסקים קטנים
327	38	302	35	303	35	נכסים אחרים
10,101	1,162	8,992	1,035	8,911	1,025	סה"כ סיכון אשראי
14	2	20	2	23	3	סיכון שוק - גישה סטנדרטית
1,806	208	1,723	198	1,739	200	סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית
11,921	1,372	10,735	1,235	10,673	1,228	סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון
1,994		1,859		1,899		בסיס ההון
16.7%		17.3%		17.8%		יחס הון כולל
15.7%		16.4%		16.8%		יחס הון עצמי רובד 1

* מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא "מדידה והלימות ההון" ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 472 בנושא "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב" אשר נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

פילוח נכסי הסיכון

30 בספטמבר 2017 (מיליוני ₪)

מגזר סליקה	מגזר הנפקה	סך הכל מאוחד	יתרה של נכסי הסיכון
724	11,197	11,921	

30 בספטמבר 2016 (מיליוני ₪)

מגזר סליקה	מגזר הנפקה	סך הכל מאוחד	יתרה של נכסי הסיכון
770	9,965	10,735	

31 בדצמבר 2016 (מיליוני ₪)

מגזר סליקה	מגזר הנפקה	סך הכל מאוחד	יתרה של נכסי הסיכון
730	9,943	10,673	

דוח תזרים נכסי הסיכון (מיליוני ₪)

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	תנועה לתקופה	יתרה ליום 30 ביוני 2017
2,620	27	2,593
771	127	644
5,893	323	5,570
490	36	454
327	-	327
10,101	513	9,588
14	(11)	25
1,806	27	1,779
11,921	529	11,392

סיכוני אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים

של תאגידים

קמעונאיות ליחידים

של עסקים קטנים

נכסים אחרים

סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016	תנועה לתקופה	יתרה ליום 30 ביוני 2016
2,704	127	2,577
641	107	534
4,935	304	4,631
410	31	379
302	5	297
8,992	574	8,418
20	2	18
1,723	20	1,703
10,735	596	10,139

סיכוני אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים

של תאגידים

קמעונאיות ליחידים

של עסקים קטנים

נכסים אחרים

סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	תנועה לתקופה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
2,620	29	2,591
771	195	576
5,893	860	5,033
490	82	408
327	24	303
10,101	1,190	8,911
14	(9)	23
1,806	67	1,739
11,921	1,248	10,673

סיכוני אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים

של תאגידים

קמעונאיות ליחידים

של עסקים קטנים

נכסים אחרים

סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

יתרה ליום 30 בספטמבר 2016	תנועה לתקופה	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
2,704	154	2,550
641	122	519
4,935	554	4,381
410	40	370
302	(9)	311
8,992	861	8,131
20	(9)	29
1,723	50	1,673
10,735	902	9,833

סיכוני אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים

של תאגידים

קמעונאיות ליחידים

של עסקים קטנים

נכסים אחרים

סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

יתרה ליום 31 בדצמבר 2016	תנועה בשנת 2016	יתרה ליום 31 בדצמבר 2015
2,591	41	2,550
576	57	519
5,033	652	4,381
408	38	370
303	(8)	311
8,911	780	8,131
23	(6)	29
1,739	66	1,673
10,673	840	9,833

סיכוני אשראי - גישה סטנדרטית

של תאגידים בנקאיים

של תאגידים

קמעונאיות ליחידים

של עסקים קטנים

נכסים אחרים

סך הכל סיכון אשראי

סיכון שוק - גישה סטנדרטית

סיכון תפעולי - גישה סטנדרטית

סך הכל נכסי סיכון ודרישות ההון

תכנון ההון

תכנון ההון בלאומי קארד משקף ראייה צופה פני עתיד של היקפי הפעילות העסקית למול היקפי הסיכונים ושל יחס הלימות ההון הנדרש מכך. החישוב מבוסס על תכנית עבודה תלת שנתית כפי שהוצגה בפני הדירקטוריון. תכנית העבודה כוללת הנחות שונות תוך התייחסות לשינויים הצפויים ולמגבלות, כגון קצב גידול טבעי, דרישות רגולטוריות, צפי לכניסת מתחרים חדשים לענף וזאת לכל אחד ממגזרי הפעילות של החברה.

תוצאת תהליך הערכת הלימות ההון בלאומי קארד הינה:

לחברה הון הולם לצורך עמידה בדרישות הרגולטוריות, ולצורך התמודדות עם הסיכונים ותרחישי הקיצון שעלולים להתממש.

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (במיליוני ₪)

פריט	ליום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	14,076	13,089	12,618
ההתאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-	-	-
ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-	-	-
ההתאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	-	-	-
ההתאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)	-	-	-
ההתאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)	2,707	2,517	2,594
ההתאמות אחרות	110	86	90
חשיפה לצורך יחס המינוף	16,893	15,692	15,302

מתכונת הגילוי על יחס המינוף (מיליוני ₪)

חשיפות מאזניות	ליום 30 בספטמבר 2017	ליום 30 בספטמבר 2016	ליום 31 בדצמבר 2016
נכסים במאזן	14,186	13,175	12,708
בניכוי סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1	-	-	-
סך חשיפות מאזניות	14,186	13,175	12,708
חשיפות חוץ מאזניות אחרות	26,488	24,705	25,398
חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו (ההתאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)	(23,781)	(22,188)	(22,803)
פריטים חוץ מאזניים	2,707	2,517	2,594
הון וסך החשיפות	1,868	1,759	1,795
הון רובד 1	1,868	1,759	1,795
סך החשיפות	16,893	15,692	15,303
יחס מינוף	11.1%	11.2%	11.7%
יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218	11.1%	11.2%	11.7%

ניהול הסיכונים בלאומי קארד

ניהול סיכונים הינו מרכיב משמעותי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של לאומי קארד. החברה עוסקת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון זילות. לסיכונים אלו נלווים סיכונים תפעוליים לרבות סיכוני סייבר, סיכוני ציות וסיכון אסטרטגי הטבועים בפעילות העסקית. ניהול סיכונים מושכל ומעמיק המקיף את כל תחומי פעילותה של החברה, הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות ויעדי החברה.

המטרה העיקרית של ניהול סיכונים בלאומי קארד הינה שמירה על יציבות החברה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים, תוך פעילות מתמדת לטובת הבטחת תשתית ניהול סיכונים איתנה וניתוח שוטף של תמונת הסיכון. אופן ניהול הסיכונים בחברה נבחן ומתעדכן באופן שוטף בכפוף להנחיות בנק ישראל ובהתחשב בשינויים בסביבה העסקית ובמדיניות החברה.

מנהל הסיכונים הראשי, חבר הנהלה הינו אחראי להובלת ניהול הסיכונים המרכזיים בחברה, לרבות: סיכון אשראי, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון שוק וסיכון זילות. פונקציית ניהול הסיכונים הנמצאת תחת אחריותו מהווה גורם בלתי תלוי, הנותן דגש על ראייה כוללת והינו מעורב בזמן אמת בקבלת החלטות מהותיות. סמנכ"ל משאבי אנוש, חבר הנהלה, אמון על ניהול הסיכון המשפטי וסיכוני מעילה.

פרופיל הסיכון של החברה מתעדכן בהתאם לשינויים בסביבה החיצונית, והדבר דורש מהחברה היערכות מתאימה, על מנת להבטיח שהארגון לא לוקח על עצמו סיכונים שהינם מעבר להצהרת תיאבון הסיכון שהגדיר, המבטא את המהות, הסוגים ורמות הסיכונים שהחברה מוכנה לשאת. בשנים האחרונות אנו עדים להתפתחויות טכנולוגיות המאפשרות יישומים עסקיים מתקדמים, אם כי מכיוון שהן פועלות במרחב הסייבר, מנעד האיומים הפוטנציאליים בתחום זה גדל ובאחריות החברה להבטיח הגנה אפקטיבית מפני גורמי האיום הפנימיים והחיצוניים.

תפישת ניהול הסיכונים מבוססת על שלושה קווי הגנה הנוטלים חלק בניהול הסיכונים. להלן חלוקת האחריות בין קווי ההגנה:
קו ההגנה הראשון - קווי עסקים, מנהלי קווי העסקים נוטלי הסיכון ונושאים באחריות מלאה לניהול הסיכונים ויישום סביבת בקרה נאותה על פעילותם.

קו ההגנה השני - פונקציית ניהול סיכונים בלתי תלויה, בראשה מנהל סיכונים ראשי, תפקידו לסייע להנהלה לקדם ראייה משולבת, כלל תאגידיית של הסיכונים, לתכנן, לתחזק ולפתח את מסגרת העבודה לניהול סיכונים, ולאתגר את נאותות התשומות של קווי העסקים לניהול הסיכון.

קו ההגנה השלישי - ביקורת פנימית, תפקידה לבחון את תקינותם ואת יעילותם של תהליכי ניהול הסיכונים בחברה ולחשוף חולשות בבקורות הפנימיות.

דירקטוריון החברה אחראי, בין השאר על התווית אסטרטגית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון הסיכון, פיקוח על מסגרת ניהול הסיכונים, אישור מדיניות ניהול הסיכונים עבור כל אחד מהסיכונים המהותיים, פיקוח ואתגור של רמות הסיכון אליהם חשופה החברה תוך וידוא הלימה לתיאבון הסיכון.

הצהרת תיאבון לסיכון

החברה חשופה למגוון סיכונים במסגרת פעילותה העסקית. מטרת הצהרת תיאבון לסיכון הינה להגדיר את רמת החשיפה המקסימאלית לסוגי הסיכון השונים אשר החברה מוכנה לקחת על מנת להשיג את היעדים העסקיים שהוגדרו. להלן העקרונות המנחים לקביעת תיאבון הסיכון:

- גיבוש תיאבון הסיכון מתבצע תוך התחשבות ביעדים האסטרטגיים והעסקיים שהחברה הגדירה.
- תיאבון הסיכון נקבע תוך התחשבות בסיבולת הסיכון של החברה תחת אילוצים שונים (כגון: מקורות הון ונזילות, דרישות רגולטוריות וכדומה).
- בעת הגדרת תיאבון הסיכון החברה מביאה בחשבון את כלל הסיכונים המהותיים, גם אלו שאינם ניתנים לכימות.
- תיאבון ומגבלות הסיכון של החברה גובשו בהתבסס, בין השאר, על תוצאות של תרחישי קיצון.
- במסמך הצהרת תיאבון הסיכון מוצגות מגבלות הסיכון העיקריות בלבד, ובמסגרת מסמכי המדיניות הפרטניים של הסיכונים, מפורטות מגבלות כמותיות המכסות את הסיכון.

עקרונות המסגרת לניהול הסיכונים בחברה

- פעילות ניהול הסיכונים בקווי העסקים תנוהל בגישה מבוססת סיכון תוך הקצאת משאבים מתאימים. עובדי החברה ומנהליה מחויבים לעקרונות מדיניות הסיכון ואחראים לחשיפות הפוטנציאליות בפעילות שבאחריותם ולניהולם באופן שוטף.
- פעילויות חדשות והטמעת מוצרים חדשים - נטילת סיכונים תוכל להתקיים רק בפעילויות בהן קיימת המומחיות הנדרשת לניהול ואמידת הסיכונים וזאת לאחר בחינה מעמיקה של הסיכונים הכרוכים בפעילויות כאמור והכנת תוכנית סדורה להפחתת הסיכונים.
- ביצוע מדידה, ניטור ומעקב שוטף ובזמן אמת אחר החשיפות ואחר עמידה במגבלות וביעדים במטרה לזהות כשלים מוקדם ככל שניתן ולהיערך בהתאם.
- הקודד האתי - הפעילות בחברה תנוהל על פי עקרונות הקודד האתי של החברה אשר מבטא את ערכי הליבה שהחברה מאמצת: הוגנות, חוויית לקוח, יוזמה, שותפות ומצינות.
- שמירה על עקרון הפרדה - בפעילויות המהותיות תשמר הפרדה בין היחידה הנוטלת את הסיכון לבין היחידה הבלתי תלויה המבצעת בקרה על הסיכון.
- קביעת מגבלות וניטור - תיאבון הסיכון מהווה בסיס לקביעת מגבלות הסיכון תוך בחינה ויישום מגבלות אפקטיביות לפעילות.
- מסמכי מדיניות ניהול הסיכון יבחנו לפחות אחת לשנה בהתאם להתפתחויות הכלכליות במשק, מתוך כוונה לאפשר גיוון, התאמה ופיתוח עסקי, תוך ניהול סיכונים מושכל.
- ניטור ודיווח הכולל מידע ברור, מדויק ורלוונטי על הסיכונים יוצג לפחות אחת לרבעון במסגרת ועדות הסיכונים השונות.
- דיווחים על אירועי כשל או כמעט כשל וקיום תחקירים והפקות לקחים.
- מסמכי מדיניות ניהול הסיכון של החברה יותאמו למסמכי מדיניות ניהול הסיכון של קבוצת לאומי.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים

- השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעות על ידי מספר ועדות, כפי המפורט להלן:
- ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון.
- ועדת ניהול סיכונים עליונה בראשות המנכ"ל ובה חברים חברי ההנהלה, אשר דנה תקופתית בתמונת הסיכון הכוללת.
- ועדות ניהול סיכונים לפי נושאים שונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי ובהשתתפות הגורמים העסקיים: ועדת סיכון תפעולי, ועדת ציות וועדת סיכון כולל. ועדות אשראי הינן בהשתתפות בקרת אשראי בלתי תלויה.
- הוועדות המתוארות לעיל דנות בהיבטים של התפתחות ו/או שינויים במגמות של חשיפות הסיכון השונות, התווית מסמכי מדיניות לרבות קביעת מגבלות תיאבון הסיכון, בחינת פרופיל הסיכון של החברה וקיום תהליכי בקרה.

ניהול משברים

לאומי קארד נערכת להתמודדות עם סיכונים שהתרחשותם עלולה לגרום לשיבושים חמורים בפעילות העסקית הרגילה. לחברה אסטרטגיה לניהול משברים, אשר מטרתה להתוות תפיסה כוללת ועקרונות מנחים לניהול משברים מסוגים שונים, ונועדה להבטיח התמודדות אפקטיבית עם שיבושים וכשלים העלולים להיגרם על ידי אירועים חיצוניים או פנימיים, ולאפשר רציפות עסקית מרבית.

תרחישי קיצון

תרחישי קיצון מהווים כלי משמעותי לניהול סיכונים בחברה. תרחישי הקיצון מאפשרים להצביע על היקף החשיפה המקסימאלית בעת התממשותם. על בסיס היקף החשיפה המקסימאלית בוחנת החברה האם היא נדרשת לגיוס הון נוסף על מנת לעמוד בדרישות הפיקוח בנוגע ליחס הלימות ההון. לחלופין, תרחישי הקיצון מספקים אינדיקציה באילו פעולות אחרות יש לנקוט על מנת לסייע להפחית את רמות הסיכון. תרחישי קיצון מהווים כלי משלים לגישות ולמדדים אחרים לניהול הסיכון. לחברה סט תרחישי קיצון המתעדכן אחת לתקופה. זאת, במטרה לבחון את מוקדי הסיכון העיקריים, לאור ההתפתחויות השונות בסביבה העסקית בה פועלת החברה.

חשיפה וניהול של סיכונים אשראי

ביום 10 ביולי 2017 עודכנה הוראה 311 (שנכנסה במקור לתוקפה החל מיום 1 בינואר 2014). ההוראה מאמצת את תפיסת ועדת באזל ורשויות פיקוח מובילות בעולם לגבי ניהול סיכונים אשראי. ההוראה מהווה בסיס לפעילות ניהול האשראי בחברה. סיכון אשראי מוגדר בהוראה "הסיכון שלוה, או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו". סיכון האשראי בלאומי קארד מורכב משני סוגי פעילות עיקריים:

אשראי לאנשים פרטיים - הסיכון נובע בעיקר מהחשיפה בגין עסקאות שוטפות ולקוחות מוצרי אשראי של מחזיקי הכרטיס. החברה מציעה מגוון מוצרי אשראי לאנשים פרטיים - מסגרות לרכישות בכרטיסי אשראי, הלוואות, אשראי מתגלגל, הלוואות למימון רכבים ועסקאות קרדיט. מרבית התיק הינו סולו - ללא בטוחות, למעט הלוואות למימון רכבים המובטחות בשעבוד הרכבים ומהוות כשליש מתיק האשראי לאנשים פרטיים של החברה.

אשראי מסחרי - הסיכון נובע בעיקר מהחשיפה בגין עסקאות שוטפות ולקוחות מוצרי אשראי על ידי בתי העסק.

מטרת ניהול סיכונים האשראי הינה למקסם את שיעור התשואה המותאמת לתיאבון הסיכון תוך שמירה על כך שחשיפת סיכון האשראי הינה בהתאמה למדיניות החברה בנושא.

מדיניות האשראי של החברה מאושרת אחת לשנה על ידי הדירקטוריון ומהווה את אחד הנדבכים המרכזיים לביטוי אסטרטגית האשראי ותיאבון הסיכון של החברה. המדיניות מתווה מסגרת לקביעת נהלים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיקוח ובקרה אחר סיכון האשראי ונגזרת מאסטרטגית סיכון האשראי שהחברה קבעה לעצמה.

לאומי קארד כחברה מובילה בתחומה, פיתחה מערך פעולה מקצועי לניהול סיכונים מושכל ויעיל של פעילויות עסקיות בתחום האשראי, בהתאמה לצרכי הלקוחות ומתוך הבנה כי אשראי הינו מוצר משלים בתחום כרטיסי האשראי, המאפשר להרחיב את הצעות הערך ללקוחותיה הפרטיים והעסקיים.

החברה פועלת בהתאם לאסטרטגיה שלה להרחבת תיק האשראי לאנשים פרטיים, תוך המשך רמת הפיזור הגבוהה בו, בשיעורי גידול עקביים המבוקרים מידי תקופה. בין היתר, החברה מגדירה את תמהיל מוצרי האשראי, קצב הגידול וההצעות ללקוחות בהתאמה לפרמטרים כלכליים וניתוח הסיכונים במשק. בתקופת הדוח תיק האשראי לאנשים פרטיים גדל בכ- 22%. קצב גידול זה תואם לתיאבון הסיכון של החברה. תמהיל הלקוחות ורמת הסיכון בו נותר ללא שינוי מהותי. חלקם של הלקוחות המדורגים בסיכון גבוה תואם לתיאבון הסיכון שהחברה קבעה.

החברה הגדירה מדיניות ותהליכי עבודה מתאימים לשיעור וייזום האשראי ללקוחות תוך התאמת ההצעה בהתאם לצרכי ומאפייני הלקוח. החברה מקפידה להציג ולפרט את מאפייני מוצרי האשראי ופרטיהם ללקוח. בהתאם, קיימת בקרה שוטפת על יישום המדיניות והתהליכים שנקבעו בערוצי ההפצה השונים.

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

במדיניות נקבעו עקרונות איכותיים וכמותיים אשר לפיהם יועמד, ינוהל ויבוקר תיק האשראי, במטרה לשפר את איכותו ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. החברה עוקבת אחר התראות ומידע עדכני לגבי הלקוחות בתיק האשראי, פרמטרי סיכון בתיק ואינדיקטורים כלכליים, על מנת לנטר שינויים בפרופיל הסיכון ובמידת הצורך פועלת לצמצומו, בין היתר, על ידי הקטנת מסגרות, התאמת סכומי החזר ועוד, תוך מתן גילוי נאות ללקוח.

החברה קבעה מגבלות פנימיות לפיזור מגוון מוצרי האשראי השונים המאופיינים ברמות סיכון שונות. בתקופת הדוח פרופיל סיכון התיק נותר ללא שינוי מהותי. החברה קבעה בין היתר מגבלות לגבי מסגרת האשראי ללווה בהתאם לפרמטרים שקבעה, שיעור הלווים הגדולים בתיק, תמהיל רמות הסיכון על פי מודלי דירוג פנימיים, מידע חיצוני ומח"מ התיק. בתקופת הדוח מאפיינים אלו נותרו ללא שינוי מהותי.

החברה קבעה מדרג סמכויות להחלטות האשראי ומקיימת דיונים תקופתיים בתמהיל סיכון התיק הכוללים דיווחים על עמידה במגבלות שנקבעו לוועדת סיכונים עליונה של החברה, לוועדת סיכונים של הדירקטוריון ולדירקטוריון, לכל הפחות אחת לרבעון. החברה עוקבת אחר שיעור הגידול בתיק האשראי ללקוחות פרטיים ובהתאם אחר שיעור החזרי החיוב מהבנקים. החברה פועלת לגביה מיטבית ויעילה לצמצום היקף המחיקות. הגידול במחיקות בתקופת הדוח נובע בעיקרו מגידול בפעילות. החברה פועלת בהתאם להנחיות בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין 313 בדבר מגבלות חבות של לווה בודד וקבוצת לוויים במטרה להקטין את ריכוזיות הלוויים.

החברה פועלת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312 בדבר מגבלות חבות של אנשים קשורים במטרה להגביל את היקף חבויותיהם של אנשים קשורים לחברה ולמזער סיכונים הנובעים מעסקאות אלו. החברה פועלת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 450 בנוגע להליכי גביית חובות במטרה להסדיר את הפעולות שיש לנקוט לצורך הגברת ההוגנות והשקיפות בעת גביית חובות מלקוחותיה. האשראי הניתן על ידי החברה הינו ברובו בריבית משתנה ולתקופות של מספר שנים בודדות. תהליך החיתום של לקוחות פרטיים כמו גם מעקב אחר שינוי ברמת הסיכון של לקוח קיים מבוצע ברובו באמצעות תהליך אוטומטי המבוסס על מודלים סטטיסטיים לדירוג סיכון האשראי של הלקוח (Credit Scoring).

- מודל (AS) Application Scoring - מודל סטטיסטי, שקובע את דירוג סיכון הלקוח עבור לקוחות חדשים, באמצעותו נקבעים זכאות ותנאי האשראי (מסגרת, ריבית, סוג כרטיס).

- מודל (BS) Behavior Scoring - מודל סטטיסטי, שקובע את דירוג סיכון הלקוח עבור לקוחות קיימים ומתבסס על נתוני התנהגות הלקוח, באמצעותו נקבעת מדיניות ניהול האשראי וההתאמות הנדרשות ביחס למסגרת האשראי, הלוואות ושיעור הריבית שנקבעו ללוויים.

החברה מפתחת ומשכללת את המודלים בהתאם לנדרש ובנוסף מבצעת להם תיקוף תקופתי בלתי תלוי, כך שבכל עת ניתן יהיה לאמוד בצורה מהימנה את רמת הסיכון המשתקפת מכלל הלקוחות בתיק האשראי. לצורך תיקוף המודלים הסטטיסטיים מסתייעת החברה בגורמי בקרה חיצוניים בלתי תלויים.

החברה מקיימת תהליכי בקרה ומעקב שוטפים אחר התפתחות דירוגי הלקוחות ופרופיל הסיכון בתיק האשראי. אחריות קו ההגנה הראשון כוללת, בין היתר, בדיקת מגבלות פנימיות ברמה יומית, בדיקת מגבלות רגולטוריות, מעקב אחר אינדיקטורים כלכליים, מעקב אחר תקינות ושווי בטוחות, בדיקת סמכויות ובדיקה פרטנית של אשראי שהועמד. אחריות קו ההגנה השני כוללת, בין היתר, חוות דעת לגבי בקשות אשראי בסכומים מהותיים ומעקב אחר מגמות ומוקדי סיכון שונים בתיק האשראי.

בנוסף, אחת לרבעון מוצג להנהלה ולדירקטוריון דיווח על סיכונים האשראי של החברה באופן בלתי תלוי על ידי אגף ניהול סיכונים של החברה.

ניהול סיכוני שוק וסיכון נזילות

סיכוני שוק מוגדרים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 "ניהול סיכוני שוק" כ- "סיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוזי מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות)".

בפעילות העסקית השוטפת של לאומי קארד נחשפת החברה לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי חליפין וכן לסיכון נזילות. הסיכונים מנוהלים בהתאם למסמך מדיניות המאושר על ידי דירקטוריון החברה, תוך קביעת מגבלות החשיפות ודרכי ניהולן.

בנוסף, רמת החשיפות בפועל מדווחות על בסיס רבעוני לועדת הסיכונים של הדירקטוריון ולדירקטוריון.

החשיפה לסיכון ריבית:

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 "ניהול סיכון ריבית" מגדירה את סיכון הבסיס וסיכון הריבית כ- "סיכון לאובדן רווחים או לפגיעה בהון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, שערי חליפין או במדד המחירים לצרכן".

שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי החברה באמצעות שינוי בהכנסות ריבית, נטו.

בנוסף, משפיע שינוי ריבית על שווי נכסי החברה, התחייבויותיה ומכשירים חוץ-מאזניים היות והערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים משתנה.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית נובעת מכך שבצד הנכסים הפיננסיים נכללות גם יתרות בריבית קבועה ואילו ההתחייבויות הפיננסיות מול הבנקים הינן בריבית משתנה. בנוסף, קיימת חשיפה שעלולה לגרום לקיטון ביתרות השווי ההוגן נטו של הנכסים וההתחייבויות כתוצאה משינוי ריבית או מח"מ שונה בין הנכסים וההתחייבויות, וכן משינוי מרווח ריבית עלות המקורות.

החברה מנהלת את סיכון הריבית באמצעות גישת השווי הכלכלי לפיה מבוצע ניתוח של השפעת שינוי בשיעורי ריבית השוק על שוויים הכלכלי של הנכסים, ההתחייבויות והיתרות החוץ מאזניות.

מדידת הסיכון מבוצעת בהתאם למגוון פרמטרים ותרחישים הרלוונטיים לפעילות החברה, כפי שנכלל בדרישות ההוראה ובאמצעות דוחות המופקים ממערכות החברה.

מגבלת החשיפה לסיכון ריבית מוגדרת כהפסד מקסימאלי שהחברה מוכנה לשאת בעת שחל שינוי בשיעור הריבית או שינוי בפער מח"מ במונחים של פגיעה בשווי ההוגן נטו.

החברה קבעה מדדי ניטור לצורך ניטור הפעילות השוטפת. בעת התממשות אחד מהם, יקבעו דרכי פעולה לצורך הקטנת הסיכון, תוך בחינת ההשפעה הכוללת על רווחיות החברה.

הערכת סיכוני הריבית מתבצעת על בסיס החשיפה הנובעת ממצב כלל הנכסים וההתחייבויות הפיננסיות כפי שמתבטאת בניתוח רגישות לשינוי ריבית של שווי הוגן.

במידה והסיכון להגעה למגבלת החשיפה גבוה, תיבחנה אפשרויות הכיסוי, תוך בחינת ההשפעה הכוללת על הרווחיות.

החשיפה לסיכון הבסיס:

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין (או במדד המחירים לצרכן) במהלך הפעילות העסקית השוטפת של החברה. החברה הגדירה כי החשיפה למגזר צמוד מדד אינה מהותית. לכן, בהגדרת סיכון הבסיס ההתייחסות הינה לסיכון מטבע בלבד, ללא התחשבות בסיכון מדד.

החברה מאפשרת לבתי עסק הסולקים באמצעותה, לכבד עסקאות הנעשות על ידי כרטיסים זרים (כרטיסים שהונפקו מחוץ לישראל). בגין עסקאות אלה מזוכה החברה על ידי חברות האשראי הבינלאומיות במטבעות שאינם שקלים.

כמו כן, מאפשרת החברה ללקוחותיה לבצע עסקאות שקליות בחו"ל, בגינן מחויבת החברה על ידי חברות האשראי הבינלאומיות במטבעות שאינם שקלים. שינויים בשערי המטבע יוצרים חשיפה להפסד בגין הפרשי שער.

פער הזמן בין השער בו מתורגמות העסקאות על ידי חברות האשראי הבינלאומיות והעברת המידע ללאומי קארד לצורך חיוב לקוחותיה או זיכוי בתי העסק, יוצר במרבית המקרים, חשיפה של יום עסקים אחד.

חשיפת המטבע הינה תוצר לוואי לפעילות העסקית השוטפת של החברה ואינה בגדר יצירת חשיפה מכוונת לצורך העצמת רווחים.

ניהול הסיכון מבוצע באמצעות ניהול תזרימים המזומנים של החברה בהתאם לניסיונה וצרכיה.

מדידת הסיכון מבוצעת באמצעות דוח המופק ממערכות החברה.

מגבלת החשיפה מוגדרת כיתרה היומית המקסימאלית של החשיפה לאחר הכיסוי השוטף.

החברה קבעה מדדי ניטור הנבדקים על בסיס יומי. בעת התממשות אחד מהם, יקבעו דרכי פעולה לצורך הקטנת הסיכון.

סיכון נזילות:

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 "ניהול סיכון נזילות" מגדירה את סיכון הנזילות כסיכון לרווחי החברה וליציבותה הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי נזילותה. ההוראה חלה על חברות כרטיסי אשראי, בשינויים המתחייבים, הנובעים מסוג ואופן פעילותן. הוראת ניהול בנקאי תקין 221 "יחס כיסוי נזילות" (Liquidity Coverage Ratio - LCR) מייצגת את אחת הרפורמות המרכזיות של וועדת באזל לשיפור חסינותו של המגזר הבנקאי. מטרת יחס כיסוי הנזילות היא לשפר את עמידותו בטווח הקצר של פרופיל סיכון הנזילות של תאגידים בנקאיים. הובהר כי חברות כרטיסי אשראי לא נדרשות לכלול את הגילויים הנדרשים בהתאם להוראת השעה. עם זאת, על פי ההוראה, חברת כרטיסי אשראי תכלול גילוי כמותי ואיכותי בדבר סיכון נזילות, בהתאם לאופן שבו סיכון זה מנוהל, החל מיום 1 באפריל 2015.

נזילות מוגדרת כיכולתו של התאגיד לממן גידול בנכסים או לעמוד בפירעון התחייבויותיו מבלי להיקלע להפסדים חריגים. פעילות החברה חשופה לסיכון נזילות. היכולת לעמוד בסיכון הנזילות מבוססת על רמת הודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שייגרם הפסד מהותי לתוצאות הפיננסיות של החברה, לפעילות השוטפת וליציבותה. בתזרים המזומנים של החברה באות לידי ביטוי הפעילויות העסקיות המרכזיות של החברה: הנפקה, סליקה, מתן אשראי וביצוע ניכיונות לבתי עסק.

התנועות הכספיות המשפיעות על תזרים המזומנים נרשמות באופן שוטף במערכות המיכוניות והנתונים נבדקים על בסיס שוטף. כתוצאה מכך, מנוהל תזרים המזומנים ללא מרכיב מהותי של אי ודאות.

מסגרות הפעילות נקבעות על סמך תכנית העבודה השנתית של החברה כך שיאפשרו את השגת יעדיה העסקיים בכפוף לעמידה במגבלת הסיכון שנקבעה. מקורות האשראי ברובם הינם לזמן קצר במטבע שקלי ומועמדים בעיקר על ידי חברת האם.

החברה קבעה יחס נזילות המהווה מדד ליכולת החברה לספק את צרכי הנזילות השוטפים. מדידת הסיכון מבוצעת על בסיס בדיקת תזרים המזומנים של החברה, על בסיס יומי והן באמצעות ניתוח צרכי תזרימי המזומנים העתידיים.

מגבלת החשיפה מוגדרת על בסיס עמידה בניצול מסגרות הפעילות של החברה וכן על בסיס עמידה ביחס הנזילות שהוגדר. החברה קבעה מדדי ניטור לסיכון הנזילות הנמדדים באופן שוטף כחלק מניהול תזרים המזומנים של החברה. בעת התממשות אחד מהם, יקבעו דרכי פעולה לצורך הקטנת הסיכון.

סיכונים תפעוליים

הוראת ניהול בנקאי תקין 350 "ניהול הסיכון התפעולי" מגדירה סיכון תפעולי כ-"סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי, סיכון רגולטורי וסיכון תדמיתי". כמו כן, ההוראה קובעת את עקרונות היסוד לניהול הסיכונים התפעוליים. הסיכונים התפעוליים כוללים בין היתר, סיכונים מעילות והונאות, סיכון טכנולוגי, אבטחת מידע וסייבר, המשכיות עסקית וסיכונים משפטיים.

ניהול הסיכונים התפעוליים מתבצע בראייה מערכתית על ידי שלושה קווי ההגנה, ומושתת על תהליך פרואקטיבי של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, בקרה, בניית תוכנית הפחתה ודיווח בגין הסיכונים המהותיים בחברה.

להלן מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים התפעוליים:

הונאות בכרטיסי אשראי - סיכון תפעולי מהותי לחברה הוא הסיכון לפעילות הונאה בכרטיסי אשראי. בחברה פועלת מחלקת מניעת הונאה אשר תפקידה העיקרי, לזהות, לאתר, למנוע, לבקר ולצמצם את סיכון ההונאה בפעילות בכרטיסי אשראי. במסגרת פעילות זו, קיימות יחידות אשר עוסקות בניטור פעילות חריגה בכרטיסי אשראי ופעילות חריגה של בתי עסק אותם החברה סולקת. לצורך הקטנת הסיכון ואיתור מוקדם ככל שניתן של פעילות הונאה נעזרת החברה במערכות טכנולוגיות ובמודלים סטטיסטיים מתקדמים מסוגם.

מעילות - מחלקת מניעת הונאה אחראית גם על צמצום סיכונים המעילות בחברה. נושא זה מנוהל בהתאם למתודולוגיית ניהול הסיכונים התפעוליים בחברה, באמצעות שלושת קווי ההגנה המפורטים לעיל, וכולל מערך מהימנות ובקרה המלווה את העובד החל מעת הצטרפותו לחברה והמשך לאורך כל תקופת עבודתו בחברה, תוך מתן דגש לרגישות תפקידו, הרשאות לפעילות שניתנו לו במסגרת תפקידו ולתהליכי העבודה בהם הוא מעורב. דיווחים רלוונטיים הקשורים לפעילות זו מועברים במסגרת הדיווח הרבעוני של מנהל הסיכונים הראשי ובהתאם לצורך להנהלה ולדירקטוריון. בנוסף, מתקיים דיון שנתי בהנהלה בנושא מעילות.

סיכון טכנולוגי - הפעילות העסקית של לאומי קארד נסמכת על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיותם חיוניות לפעילות עסקית תקינה והגנה על פרטיות הלקוחות. רמת הסיכון הטכנולוגי עולה עם התקדמות הטכנולוגיה ושילובן של טכנולוגיות חדשות במערכות הליבה, במערכות הקצה של החברה ובקרב שותפיה העסקיים של החברה ולקוחותיה. ניהול הסיכונים הטכנולוגיים מביא לידי ביטוי את התאמת מערכות החברה לסביבה העסקית והצרכנית המשתנה והמתפתחת בחברה תוך שמירה על עדכניות וחדשנות. על מנת לנהל סיכונים אלו, מתבצעת בחברה בחינה של המסגרת הארגונית, תחומי הפעולה והאחריות של הגורמים השונים בחברה ותהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכונים טכנולוגיים המידע. בנוסף, בעקבות השינויים המשמעותיים בסביבה העסקית ובמערכת הבנקאית הנובעים בין היתר משינוי העדפותיהם וצרכיהם של הלקוחות לגבי אופן ניהול פעילותם והרצון לשילוב טכנולוגיות מתקדמות וחדשניות, נדרשת החברה לתשתיות טכנולוגיות תואמות. התפתחויות טכנולוגיות אלו מתייחסות בין השאר למתן שירותים בערוצים דיגיטליים, שימושי מובייל ועוד.

סיכון אבטחת מידע וסייבר

בשנים האחרונות חל גידול באיומי הסייבר שחשופים להם מוסדות פיננסיים, איומים אלו מתאפיינים בין היתר בתחום גובר והולך של ההתקפות, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי ובקושי לזיהוי התקפות ויכולות של יריבים. במסגרת ההתקפות ניתן להצביע על מתקפות כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל, תאגידים מסחריים ועסקים קטנים ובינוניים. אי לכך, החברה, כארגון פיננסי, מהווה גם היא מטרה אטרקטיבית לתוקפים שונים. מערכות המחשוב, רשתות התקשורת והמערכות הממוחשבות המשרתות את לקוחות החברה הינן יעד להתקפות סייבר, החדרת נזקות, קודים זדוניים, התקפות דיג (Phishing) וחשיפות נוספות שמטרתן פגיעה בשירותי החברה, גניבת מידע או פגיעה בבסיס הנתונים של החברה.

הפעילות העסקית של החברה נסמכת ונתמכת במידה רבה על מערכות טכנולוגיות. על כן, זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לפעילות עסקית תקינה. כמו כן, החברה רואה במידע העסקי ובמידע על לקוחותיה הקיים במערכותיה ואצל ספקיה נכס עיקרי ומשקיעה מאמצים ומשאבים רבים ביישום מנגנונים ותהליכים של בקרה והגנה מתקדמים בתחום אבטחת המידע.

מסמך האסטרטגיה לאבטחת מידע והגנת סייבר מגדיר את תפיסת לאומי קארד ויעדיה בנושא אבטחת מידע והגנת הסייבר בהתאם לאסטרטגיה העסקית של החברה. מטרת המסמך להוות מסגרת למדיניות אבטחת מידע והגנת הסייבר ונהלי העבודה של הארגון בתחום, אשר מגדירים את עקרונות הניהול והיישום, תחומי האחריות, בעלי התפקידים, טווחי הסמכויות, סדרי הפעולות והטכנולוגיות אשר משמשות את החברה. כחלק מההיערכות להתמודדות עם איומי הסייבר השונים, החברה מקיימת ומבילה תהליכים פנימיים וחיצוניים להפחתת סיכונים הסייבר נגדה ונגד ולקוחותיה. במסגרת זו, סיכונים הסייבר מנוהלים באמצעות מספר מעגלי אבטחה ובקרה במספר רבדים, זאת מתוך מטרה להקטין את החשיפות הפוטנציאליות בגין איום זה.

בשנת 2016 התקבל בחברה דוח ביקורת מבנק ישראל בנושא "אבטחת מידע אגב אירוע גניבת מידע" בחברת לאומי קארד". החברה פועלת ליישום דרישות הדוח. בנוסף, ביום 23 במרס 2017 התקבלה הודעה מהרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע במשרד המשפטים (רמו"ט) על הפרת הוראת סעיף 17 לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א - 1981 ותקנה 3 לתקנות הגנת הפרטיות (תנאי החזקת מידע ושמירתו וסדרי העברת מידע בין גופים ציבוריים), התשמ"ו - 1986, בעקבות אירוע זה. יחד עם זאת צוין כי החברה עברה כברת דרך ארוכה מאז קורות האירוע ושיפרה את יכולותיה להתמודדות עם איומי פנים.

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

ניהול המשכיות עסקית - ניהול המשכיות עסקית מוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 הקובעת "גישה כלל ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לוודא כי ניתן יהיה לבצע פעולות מסוימות או להשיבן לפעילות במועד, במקרה של שיבושים".

החברה מתייחסת לסיכוני ההמשכיות העסקית ולבקרה עליהם כחלק ממסגרת העבודה הכוללת לניהול סיכונים באמצעות קיום פיקוח נאות באופן רציף ושוטף, אישור מדיניות ניהול הסיכונים ובקרה של ההנהלה הבכירה בתחום המשכיות עסקית.

בנוסף מתקיימים דיונים שנתיים בנושאי ריענון ועדכון תכנית ההמשכיות העסקית, כך שזו תשקף את מאפייניה המשתנים של פעילות החברה, מורכבותה וגודלה.

במסגרת פעילות המשכיות עסקית הוגדרו תהליכים ותוכניות פעולה אשר יאפשרו ללאומי קארד להמשיך או לאושש תהליכים בהתאם ליעדי התאוששות שהוגדרו במסגרת תהליך ניתוח ההשלכות העסקיות שביצעה החברה. החברה נערכת להמשכיות פעילות עסקית בעת קרות אחד מתרחישי החירום הבאים: מלחמה, רעידת אדמה, פנדמיה וסייבר, וכן לתרחישים ייחודיים לחברה.

סיכון משפטי

סיכון משפטי נובע מחמישה תחומים עיקריים:

- סיכוני חקיקה - סיכונים הנובעים מפעילות החברה אם אינה תואמת הוראת חקיקה ראשית או משנית, הוראות בנק ישראל או הוראות רשויות מוסמכות אחרות ופסקי דין.
  - סיכוני פסיקה - סיכונים הנובעים מפעילות החברה אם אינה תואמת פסיקה תקדימית, אשר מהווה חלק מהדין החל. למשל: אם בפסק דין ניתנה פרשנות לחקיקה, על החברה להתאים תהליכי עבודתה לפי פרשנות זו.
  - סיכוני התקשרות חוזית - סיכונים הנובעים מפעילות החברה מול לקוחות, ספקים וגורמים אחרים שהחברה מתקשרת עמם בהסכמים שונים, אם אינה מגובה בהסכם המסדיר את מלוא זכויות החברה, או שההסכם אינו ניתן לאכיפה מלאה (סיכוני התקשרות משפטית) או שההסכם אינו תואם תהליכים פנימיים בחברה.
  - סיכונים הנובעים מהליכים משפטיים המתנהלים נגד החברה - ובכלל זה תביעות ייצוגיות.
  - סיכונים הנובעים משינויים במדיניות האכיפה של הרגולטורים השונים.
- מטרת ניהול הסיכון המשפטי היא למזער סיכונים אלה ולנהלם. בחברה קיימים מסמכי מדיניות ונוהל לטיפול בסיכונים המשפטיים, המגדירים מסגרת עבודה מסודרת לסיכונים המשפטיים.

סיכון ציות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308 סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית ו/או להפסד פיננסי מהותי ו/או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות. הוראה ניהול בנקאי תקין 308 (שעודכנה באופן מהותי בשנת 2015) מנחה את החברה לנהל את כלל סיכוני הציות הנובעים מכלל החוקים, התקנות, ההנחיות והחוזרים החלים על פעילותה.

ההוראה מחדדת את התפישה כי ניהול סיכון הציות הינו חלק בלתי נפרד מהפעילות העסקית של החברה ואינו רק עניינה ואחריותה של פונקציית הציות. קווי העסקים נושאים באחריות רבה לנושא הציות ונוטלים חלק פעיל בניהול והפחתת החשיפה לסיכוני הציות בחברה.

בהתאם להוראה ולמדיניות החברה, פעילות החברה מתקיימת באופן שהדירקטוריון וההנהלה, פועלים למזעור החשיפות בסיכון הציות.

תפיסה זו באה לידי ביטוי בבניית מתודולוגיה לסיווג כלל הוראות הציות לסוגיהן לפי רמת החשיפה, בהקצאת משאבים הולמים, במיסוד והטמעת נוהלי עבודה תומכים ובכינון מערך בקורות אפקטיבי מבוסס סיכון אשר מאפשר לנהל, לבקר ולנטר את הסיכון באופן שוטף.

סיכון התנהגותי (Conduct Risk)

סיכון הטמון באופן ההתנהגות של חברה מול לקוחותיה תוך דגש על התנהלות עסקית ראויה (הגינות, הוגנות ושקיפות). סיכון ה-Conduct הינו סיכון מתפתח הדורש בחינה מתמדת ביחס לשינויים בסביבה העסקית, בסביבת הצרכן, הסביבה התחרותית, הסביבה הטכנולוגית וסביבת הרגולציה. מטרת ניהול הסיכון הינה להבטיח טיפול הוגן בלקוחות ולהבטיח בין היתר את שמירת אמון הציבור בפעילות הנערכת במגזר הפיננסי. במסגרת זו, באחריות התאגיד הבנקאי לוודא כי התרבות, התהליכים, השירותים והמוצרים המוצעים על ידו, מבטיחים מענה לציפיות הלקוח ולצרכיו. כחלק מניהול הסיכון ההתנהגותי הגדירה החברה מדיניות ייעודית לנושא שיווק יזום של אשראי צרכני.

- החברה פועלת בהתאם ובאופן שוטף, מתוך מטרה למזער את הסיכון ההתנהגותי, בין היתר בנושאים הבאים:
- הגברת מודעות לנושא בקרב כלל העובדים, בין היתר על ידי גיבוש תכנית הדרכה, הכשרה והעשרה ייעודית.
  - איתור "נקודות מפגש" קריטיות מול הלקוחות ובכלל עולמות הפעילות של החברה.
  - התייחסות להיבטי קונדקט במסגרת נוהל מוצר חדש.
  - בחינת נאותות תהליכי החיתום בשיווק יזום.
  - בחינת מנגנוני התגמול והתמריצים לעובדים תוך וידוא התאמתם לתיאבון הסיכון של החברה.
  - נאותות אפקטיביות הבקורות בקו ההגנה הראשון ובקו ההגנה השני.
  - גיבוש סטנדרט התנהגות ארגוני קונדקטיאלי.

סיכון רגולטורי

בשנים האחרונות אנו עדים לשינויים רגולטוריים מקיפים בענף הבנקאות, שנועדו, בין היתר, לעודד את התחרות בתחום באמצעות הקטנת חסמי כניסה ולהוזיל עלויות ללקוח. בין השינויים המרכזיים בתחום זה ניתן למנות את עבודתה של הועדה להגברת התחרותיות בשירותים פיננסיים נפוצים ("ועדת שטרומ") והחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, תיקוני חקיקה, התשע"ז-2017, שחוקק בעקבותיה, וכן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), שנועד לאסדר את פעילותם של גופים שונים ובין היתר את פעילותם של מתחריה של החברה. לשינויים אלה השלכות מהותיות על פעילותה של החברה בשנים הקרובות.

לפרטים נוספים ראה פרק "מגבלות, חקיקה תקינה ואילוץ מיוחדים" בממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים בדוחות הכספיים.

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הינו הסיכון להשלכות על פעילות החברה ותוצאותיה (רווחי החברה, הון החברה ותחומי פעילותה של החברה) בהיעדר תגובה של החברה לשינויים חיצוניים מהותיים בסביבה בה היא פועלת. ניהול הסיכון האסטרטגי בחברה מבוסס על גיבוש תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח, הכוללת סקירה והערכות של אירועים שונים בסביבת העבודה (בתחומי רגולציה, תחרות, טכנולוגיה ועוד) והערכת השינויים הצפויים ביחס לכל אחד מקווי פעילותה של החברה, לרבות הסיכונים שעלולים להתלוות לשינויים אלו, החשיפה להתממשותם והצעדים שעל החברה לנקוט במקרה של התממשות הסיכונים. תוכנית זו מעודכנת בהתאם לאירועים משמעותיים המתרחשים בסביבה העסקית שבה החברה פועלת.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין הינו הפוטנציאל שפרסום שלילי, שמועות בשוק או תפישה ציבורית, המתייחסים לדרכי פעולתה של החברה, יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות. לחברה פונקציית דוברות, שתפקידה לזהות, לנהל ולצמצם את הסיכונים התדמיתיים בהתאם למדיניות סיכון מוניטין ורשתות חברתיות.

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

סך חשיפות סיכון אשראי ברוטו ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי (מיליוני ₪)

סיכון אשראי ממוצע ברוטו* לשנת 2016	סיכון אשראי ברוטו ליום 31 בדצמבר 2016	סיכון אשראי ממוצע ברוטו*	סיכון אשראי ברוטו ליום 30 בספטמבר 2016	סיכון אשראי ממוצע ברוטו*	סיכון אשראי ברוטו ליום 30 בספטמבר 2017	סוגי חשיפות
19,830	20,015	19,679	20,165	20,150	20,338	של תאגידים בנקאיים
955	1,011	989	1,012	1,095	1,232	של תאגידים
15,002	15,826	15,431	15,456	16,503	17,718	קמעונאיות ליחידים
966	998	982	986	1,049	1,128	של עסקים קטנים
255	256	254	261	264	261	נכסים אחרים
37,008	38,106	37,335	37,880	39,061	40,677	סה"כ חשיפות

* יתרה ממוצעת המחושבת על בסיס יתרות לכל רבעון.

התפלגות החשיפות לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי

30 בספטמבר 2017 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי מאזני אשראי בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני פרטי	סוגי חשיפות
20,338	14,408	5,930	5,930	-	-	של תאגידים בנקאיים
1,232	578	654	81	365	208	של תאגידים
17,718	10,973	6,745	-	-	6,745	קמעונאיות ליחידים
1,128	529	599	-	97	502	של עסקים קטנים
261	-	261	261	-	-	נכסים אחרים
40,677	26,488	14,189	6,272	462	7,455	סה"כ חשיפות

30 בספטמבר 2016 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי מאזני אשראי בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני פרטי	סוגי חשיפות
20,165	13,879	6,286	6,286	-	-	של תאגידים בנקאיים
1,012	466	546	61	316	169	של תאגידים
15,456	9,872	5,584	-	-	5,584	קמעונאיות ליחידים
986	488	498	-	89	409	של עסקים קטנים
261	-	261	261	-	-	נכסים אחרים
37,880	24,705	13,175	6,608	405	6,162	סה"כ חשיפות

31 בדצמבר 2016 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון	סיכון אשראי מאזני אשראי בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני פרטי	סוגי חשיפות
20,015	14,208	5,807	5,807	-	-	של תאגידים בנקאיים
1,011	546	465	65	203	197	של תאגידים
15,826	10,138	5,688	-	-	5,688	קמעונאיות ליחידים
998	506	492	-	67	425	של עסקים קטנים
256	-	256	256	-	-	נכסים אחרים
38,106	25,398	12,708	6,128	270	6,310	סה"כ חשיפות

התפלגות חשיפות האשראי לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

30 בספטמבר 2017 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני פרטי	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני לא כספי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי כולל
2,277	370	4,960	-	7,607	17,069
1,712	54	918	-	2,684	19,710
3,424	36	146	-	3,606	3,606
11	-	-	-	11	11
31	2	59	189	281	281
7,455	462	6,083	189	14,189	26,488

חשיפות לפי תקופות חוזיות לפירעון
עד 3 חודשים
מעל שלושה חודשים ועד שנה
מעל שנה ועד חמש שנים
מעל חמש שנים
ללא תקופת פרעון
סה"כ חשיפות

30 בספטמבר 2016 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני פרטי	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני לא כספי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי כולל
2,113	336	5,234	-	7,683	16,407
1,479	50	986	-	2,515	18,496
2,544	19	147	-	2,710	2,710
7	-	-	-	7	7
19	-	49	192	260	260
6,162	405	6,416	192	13,175	24,705

חשיפות לפי תקופות חוזיות
לפירעון
עד 3 חודשים
מעל שלושה חודשים ועד שנה
מעל שנה ועד חמש שנים
מעל חמש שנים
ללא תקופת פרעון
סה"כ חשיפות

31 בדצמבר 2016 (מיליוני ₪)

סיכון אשראי מאזני פרטי	סיכון אשראי מאזני מסחרי	סיכון אשראי מאזני בערבות בנקים ואחרים	סיכון אשראי מאזני לא כספי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי	סיכון אשראי מאזני סה"כ סיכון אשראי כולל
2,042	199	4,803	-	7,044	16,114
1,528	49	943	-	2,520	18,848
2,709	21	147	-	2,877	2,877
7	-	-	-	7	7
24	1	44	191	260	260
6,310	270	5,937	191	12,708	25,398

חשיפות לפי תקופות חוזיות לפירעון
עד 3 חודשים
מעל שלושה חודשים ועד שנה
מעל שנה ועד חמש שנים
מעל חמש שנים
ללא תקופת פרעון
סה"כ חשיפות

דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

סיכוני האשראי לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון (מיליוני ₪)

31 בדצמבר 2016	31 בדצמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2017	30 בספטמבר 2017	
חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	חשיפות אחרי הפחתת סיכון אשראי**	חשיפות לפני הפחתת סיכון אשראי	פיצול חשיפות לפי משקל סיכון
20	20	24	24	15	15	0%
3,410	300	3,779	448	3,551	399	20%
16,605	164	16,386	199	16,786	122	50%
16,810	36,361	16,431	35,949	18,823	38,639	75%
1,202	1,202	1,204	1,204	1,426	1,426	100%
14	14	12	12	22	22	150%
45	45	44	44	54	54	250%
*	*	*	*	*	*	סכומים שהופחתו מההון סה"כ
38,106	38,106	37,880	37,880	40,677	40,677	

סכום הנמוך מ-1 מיליוני ש"ח.

יתרות מחזיקי כרטיס בנק לאומי ובנק מזרחי ליום 30 בספטמבר 2017 בסך 19,816 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2016 - 19,552 מיליוני ש"ח וליום 30 בספטמבר 2016 - 19,518 מיליוני ש"ח), נכללות בחשיפה הקמעונאית ליחידים אך מסווגות כחשיפה של תאגידים בנקאיים במסגרת הפחתת סיכון אשראי.

משקל הסיכון של החשיפה הבנקאית נקבע לפי טבלת דירוג אשראי של מדינת ישראל בהתאם לדירוג של חברת דירוג האשראי "Moody's".

*

**